

BOSHLANG'ICH SINIF JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH XUSUSIYATLARI

Abdullayev A.A.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Bolalar sporti kafedrasini mudiri dots., p.f.f.d.(PhD)

Tayanch soʻzlar: pedagog, boshlang'ich sinf, innovatsiya, ta'lim texnologiyasi, metod, o'quvchi, o'qituvchi.

Ключевые слова: педагог, начальный класс, инновация, технология обучения, метод, ученик, учитель.

Key words: pedagogue, elementary class, innovation, learning technology, method, student, teacher.

“Zamon shiddat bilan rivojlanib borayotgan hozirgi davrda kim yutadi?! Yangi fikr, yangi g'oyaga, innovatsiyaga tayangan davlat yutadi”. Prezident Shavkat Mirziyoyevning yangilik yaratishga, innovatsiyani qo'llab-quvvatlashga qaratilgan bu fikrlari qonunchilikda ham aks etmoqda. “Innovatsion faoliyat to'g'risida”gi qonun loyihasi ishlab chiqilgani buning amaliy ifodasidir.

Mustaqillikning dastlabki kunlaridan boshlab ta'lim tizimini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida e'tirof etilgan. «Bugungi kunda oldimizga qo'yilgan buyuk maqsadlarimizga, ezgu niyatlarimizga erishishimiz, jamiyatimizning yangilanishi, hayotimizning taraqqiyoti va istiqboli, amalga oshirayotgan islohotlarimiz, rejalarimizning samarasi taqdiri eng avvalo, zamon talablariga javob beradigan yuqori malakali, ongli mutaxassis kadrlar tayyorlash muammosi bilan chambarchas boq'liq» O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti I.A.Karimov.

Kadrlar tayyorlash milliy dasturini amalga oshirishdagi asosiy tamoyillardan biri - bu ta'lim tizimini tuzilish va mazmun jihatidan isloh qilish uchun o'qituvchi va murabbiylarni qayta tayyorlash, yuqori malakali, raqobatga qodir mutaxassislar tayyorlash bo'yicha ta'lim muassasalarining faoliyatini uyg'unlashtirish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni, pedagogik innovatsiyalarni ta'lim jarayoniga kiritish

hisoblanadi. Ammo ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar o'z-o'zidan ta'lim tizimiga kirib kelmaydi. Bu o'qituvchi faoliyati va uning motivatsiyasiga boq'liq jarayon. O'qituvchi faoliyatini o'zgartirmay turib, uning mas'uliyati va faolligini oshirmasdan ta'limda bir qadam oldinga siljib bo'lmaydi.

O'qituvchi innovatsion faoliyatning sub'ekti va tashkilotchisi sifatida yangilikni yaratish, qo'llash hamda ommalashtirishda ishtirok etadi. U fandagi bilim, an'analardagi o'zgarishlar mazmunini va mohiyatini tahlil eta bilishi kerak. Innovatsion faoliyat tushunchasi innovatsiya, innovatsion jarayon kabi tushunchalar bilan chambarchas boq'liq.

Innovatsiya - amaliyot va nazariyaning muhim qismi bo'lib, ijtimoiy-madaniy ob'ekt sifatlarini yaxshilashga yo'naltirilgan ijtimoiy sub'ektlarning harakat tizimidir.

Boshlang'ich ta'lim tizimida ham juda salmoqli ishlar olib borilmoqda. Boshlang'ich ta'lim 1-4 sinflarni o'z ichiga oladi. Bu tizimda jismoniy tarbiya darslari jarayonidagi innovatsion yondashuvlar, hozirgi kundagi dolzarb muammolardan biriga aylanmoqda. Chunki yangi innovatsion texnologiyalar bilan ishlash uchun, bu sohada malakali kadrlarni bo'lishi juda muhim bo'lib hisoblanadi.

Boshlang'ich ta'lim jismoniy tarbiya darslarida innovatsion yondashuvlar jarayonida pedagogik texnologiya termini mavjud bo'lib, bunda pedagogik texnologiyalar orqali ta'lim-tarbiya jarayonidagi innovatsiyalarni qo'llash usuli hisoblanadi.

Boshlang'ich sinf jismoniy tarbiya darslari asosan amaliy mashg'ulotlardan iborat bo'lgani uchun o'qitishda "Musobaqa", "Ko'r-satmali", "O'yin", "Muammoli o'qitish texnologiyasi" kabi innovatsion pedagogik texnologiya va metodlardan keng foydalanish tavsiya etiladi.

Misol tariqasida boshlang'ich sinf o'quvchilari jismoniy tarbiya darslarida "To'pni 11 metrlik jarimadan darvozaga yo'llash texnikasini o'rgatish" mavzusidagi mashg'ulot maqsadi ularda jismoniy sifatlar va jismoniy tayyorgarligini oshirish bo'lsa, uning vazifasi o'quvchilarni harakatli va sport o'yinlariga jalb etish orqali ularni jismoniy faolligini oshirish va tanasini to'g'ri shakllanishini ta'minlashdan iborat.

Mavzu bo'yicha DTS hamda o'quv dasturida quyidagi rejalar beriladi:

1. oyoq yuz qismi bilan darvozaga yo'llash;
2. oyoq o'ng yon qismi bilan darvozaga yo'llash;
3. oyoq chap yon qismi bilan darvozaga yo'llash;
4. oyoq uchi bilan darvozaga yo'llash.

Bu jarayonda muammoli o'qitish ta'lim texnologiyasidan quyidagicha foydalaniladi.

Darsda “To’pni 11metrlik jarimadan darvozaga yo’llash texnikasini o’rgatish” mavzusi yuzasidan o’quvchilarga kerakli nazariy bilimlar beriladi. Ushbu mavzuning maqsad, vazifalari va dolzarbligi tushuntirilgandan so’ng, o’quvchilarga topshiriqlar beriladi. Ya’ni o’quvchilar ikkita jamoaga bo’linib, o’z darvozalari oldida saflanib turadilar. Topshiriq shundan iboratki, o’quvchilar o’z darvozalariga 11 metrdan darvozaga to’p kiritishlari lozim bo’ladi.

O’qituvchi o’quvchilarga DTS va o’quv dasturida belgilangan to’pni darvozaga yo’llash usullarini tushuntirib o’tadi. Shundan so’ng o’quvchilar to’pni darvozaga yo’llashga kirishadi. Ba’zi o’quvchilar darvozaga to’p kiritadilar, ba’zilari esa buni uddalay olmaydilar. Dars so’nggida bu harakat uyga vazifa qilib beriladi hamda kelasi dars barcha o’quvchilar bu harakatni mukammal o’rganib kelishlari talab etiladi.

Bu mavzuning muammoli o’qitish texnologiyasi shundaki, o’quvchilar bu harakatni o’rganishlari uchun albatta kutubxonaga kirib, o’zlari uchun kerakli kitobni olib, aynan 11 metrlik tepish usullarini o’rganishga kirishadilar. Biz bundan o’quvchining ham harakatni mukammal egallayotganligi hamda kitobxonlik savodxonligi darajasini oshirishga erishamiz. Bunga sabab boshlang’ich sinf o’quvchilari aynan o’qishga chanqoq yosh davri hisoblanadi. Ular berilgan vazifani tezroq, mukammal o’rganishga, hammadan birinchi bo’lishga intiladi. Bu esa o’z navbatida mavzu yuzasidan ham bilimlarini, ham ko’nikmalarini shakllanishiga

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, boshlang’ich sinf o’quvchilari jismoniy tarbiya darslarida muammoli o’qitish texnologiyasi asosida dars olib borish bu haqiqiy innovatsiya hisoblanadi. Innovatsion faoliyatning asl mazmuni amalda yangi texnologiyaning shakllanishi bo’lib, uning natijasi innovatsiya sifatida yuzaga kelgan ixtironi – loyihaga, loyohani – texnologiyaga aylantirishga yo’naltirilgan faoliyatdir.

Adabiyotlar:

1. Uzluksiz ta’lim sifat va samaradorligini oshirishning nazariy-uslubiy muammolarl Ilmiy konferensiya materiallari. – Samarqand: SamDU nashri.
2. F.Zakirova va boshq. Elektron o’quv-metodik majmualar vat a’lim resurslarini yaratish metodikasi. Metodik qo’lkanma, T.: OO’MTV, 2010. – 57b.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqola boshlang’ich sinf jismoniy tarbiya darslarida innovatsion ta’lim texnologiyalarini qo’llash borasida fikrlar keltirilgan bo’lib, unda ta’lim amaliyotida qo’llaniladigan ta’lim metodlari borasida fikr yuritilgan.

РЕЗЮМЕ

В этой статье дается обзор того, как использовать инновационные технологии обучения на уроке физкультуры в начальной школе, в котором основное внимание уделяется методам обучения, используемым в образовательной практике.

SUMMARY

This article gives an overview on how to use innovative learning technologies in the elementary school physical education lesson, which focuses on teaching methods used in educational practice.